

LsN Riitta Haapasaari

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

Lausunto

2.5.2022

Sivistysvaliokunnalle

Hallituksen esitys kuluttajansuojalain muuttamisesta, HE 48/2022 vp

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalakiin (KSL) uusi 9 a luku, jossa säädettäisiin kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan oikeuksista ja velvollisuuksista eräissä henkilöön kohdistuvissa palveluissa silloin, kun palvelu viivästyy tai siinä on virhe. Uuden luvun säännöksiä sovellettaisiin terveys- ja sosiaalipalveluihin, varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluihin, ulkonäköön kohdistuviin palveluihin, liikunta- ja muihin hyvinvointipalveluihin, elämyspalveluihin ja vapaa-ajan kursseihin, juhla- ja ravintolapalveluihin sekä taksiliikenteen palveluihin.

Henkilöön kohdistuvia palveluja koskevat KSL:n 1 – 4 lukujen säännökset mm. lain soveltamisalasta, palvelujen markkinoinnista ja menettelystä asiakassuhteissa, sopimusehtojen sääntelystä sekä sopimusten sovittelusta ja tulkinnasta. Henkilöön kohdistuvien palvelujen palvelujen osalta KSL:ssä ei ole nimenomaisia säännöksiä kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien oikeuksista ja velvollisuuksista palvelun viivästys- ja virhetilanteissa. Kuluttajariitalautakunnan ratkaisukäytännössä niihin sovelletaan esineisiin ja rakennuksiin kohdistuvia palveluja koskevan KSL 8 luvun säännöksiä siltä osin, kuin säännösten voidaan katsoa ilmentävän yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita. Henkilöön kohdistuvien palvelujen osalta nämä säännökset eivät kuitenkaan ole pakottavia ja asioista voidaan kuluttajan vahingoksi sopia toisin.

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Ehdotettua lukua sovellettaisiin elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin sopimuksiin. KSL:n yleisen soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu julkisyhteisöjen tarjoamat, pääosin verovaroin rahoitettavat ja ilman taloudellisia tulostavoitteita tarjottavat palvelut. Näin ollen julkisyhteisöjen tarjoamat henkilöön kohdistuvat lakisääteiset palvelut, kuten koulutus, terveyden- ja sairaanhoito, lasten päivähoito ja muut vastaavat toiminnot, joita ei harjoiteta kaupallisten periaatteiden pohjalta, jäävät soveltamisalan ulkopuolelle. Esimerkiksi julkisyhteisön tarjoama yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä korkeakoulutus ei kuuluisi ehdotetun luvun soveltamisalaan.

Ehdotettu luku parantaisi ja selkeyttäisi kuluttajien asemaa. Säännökset olisivat pakottavia eikä niistä voisi sopia toisin kuluttajan vahingoksi. Selkeät säännökset auttaisivat myös elinkeinonharjoittajia ennakoimaan palvelun viivästymisistä ja virheistä aiheutuvia seurauksia. Luku vastaa pitkälti esineisiin ja rakennuksiin kohdistuvia palveluja koskevaa 8 lukua, mutta siinä on otettu huomioon henkilöön kohdistuvien palvelujen ominaispiirteet sekä 8 luvun säätämisen jälkeen tapahtuneet toimintaympäristön ja muun lainsäädännön muutokset.

Henkilöön kohdistuvien palvelujen osalta ehdotetaan, muista kuluttajasuojaoikeudellisista säädöksistä poiketen, säädettäväksi kuluttajan oikeudesta vaatia hinnanalennusta kertasuoritteisen palvelun viivästyessä olennaisesti. Koska osa luvun soveltamisalaan kuuluvista palveluista ovat hyvin henkilökohtaisia, luvussa säädettäisiin kuluttajalle 8 lukua laajempi oikeus kieltäytyä siitä, että elinkeinonharjoittaja oikaisisi virheensä. Ehdotetun luvun soveltamisalaan kuuluvissa palveluissa on yleistynyt kuluttajalta perittävä ns. vakiokorvaus kuluttajan peruuttaessa tilaamansa palvelun. Lukuun ehdotetaan otettavaksi säännökset tällaisista vakiomääräisistä peruutusmaksuista. Lisäksi säädettäisiin kuluttajan oikeudesta peruuttaa palvelu joutumatta maksamaan peruutusmaksua, jos peruuttaminen johtuu ylivoimaisesta esteestä, esimerkiksi kuluttajan sairastumisesta tai hänelle sattuneesta tapaturmasta.